

AD 26/26

LIMITE

CONF-ME 15

ÜHINEMISDOKUMENT

Teema: Euroopa Liidu ühine seisukoht
– 2. peatükk: töötajate liikumisvabadus

EUROOPA LIIDU ÜHINE SEISUKOHT

2. läbirääkimispeatükk: töötajate liikumisvabadus

Käesolev Euroopa Liidu seisukoht põhineb üldisel seisukohal, mille liit on võtnud Montenegroga toimuva ühinemiskonverentsi jaoks (AD 23/12 CONF-ME 2), ning selle suhtes kohaldatakse nimetatud üldises seisukohas kinnitatud läbirääkimispõhimõtteid, eelkõige järgmisi:

- arvamus, mida üks pooltest on väljendanud mingi läbirääkimiste peatüki kohta, ei mõjuta mingil viisil seisukohta, mis võidakse võtta teiste peatükkide suhtes;
- kokkuleppeid (iseegi osalisi kokkuleppeid), millele on läbirääkimiste käigus järjestikku läbivaadatavate peatükkide osas jõutud, ei saa pidada lõplikeks enne üleüldise kokkuleppe saavutamist;
- samuti kohaldatakse läbirääkimisraamistiku punktides 24, 28, 41 ja 44 sätestatud nõudeid.

EL ergutab Montenegrot jätkama oma õigusaktide vastavusse viimist *acquis*'ga ja viimase tõhusat rakendamist ja jõustamist ning üldiselt töötama juba enne ühinemist välja ELi poliitikameetmete ja vahenditega võimalikult sarnaseid poliitikameetmeid ja vahendeid.

EL märgib, et oma läbirääkimisseisukohtades AD 22/14 ADD 1 CONF-ME 17 ja AD 9/26 CONF-ME 8 aktsepteerib Montenegro 2. peatüki alla kuuluva *acquis*' 30. märtsi 2026. aasta seisuga ning kinnitab, et on valmis seda rakendada Euroopa Liiduga ühinemise kuupäevaks.

Juurdepääs tööturule

EL märgib, et Montenegro on viinud oma riigisisesed õigusaktid vastavusse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 45, millega kehtestatakse ELi kodanike ja nende pereliikmete võrdne kohtlemine seoses töölevõtmise, töö tasustamise ja muude töötingimustega, ning direktiiviga 2004/38/EÜ, direktiiviga 2014/54/EL ja määrusega (EL) nr 492/2011. EL märgib, et välismaalaste seaduse muudatuste vastuvõtmisega Montenegro poolt kõrvaldatakse ELiga ühinemise kuupäeval kõik kodakondsusel põhinevad kitsendused seoses ELi kodanike juurdepääsuga tööturule, tagades võrdse kohtlemise seoses juurdepääsuga tööhõivele ning hõlmates ka nendega kaasas olevate pereliikmete õigusi. EL märgib samuti, et tööseaduse viimaste muudatustega tagatakse võrdne kohtlemine seoses töölevõtmise, töö tasustamise ja muude töötingimustega. *Acquis*'ga vastavusse viidud riigisisesed õigusakte hakatakse kohaldama alates Montenegro ELiga ühinemise kuupäevast. EL jääb ootama, et Montenegro tagaks, et ükski uus ega kehtiv riigisene õigusakt ei ole vastuolus määrusega 492/2011, võimaldades seeläbi kõnealuse määruse täielikku rakendamist alates ühinemiskuupäevast.

EL võtab teadmiseks, et Montenegro on määranud inimõiguste ja vabaduste kaitsja riiklikuks asutuseks, mille ülesanne on edendada, analüüsida, toetada ja seirata ELi töötajate ja nende pereliikmete võrdset kohtlemist ilma kodakondsuse alusel diskrimineerimiseta, vaba liikumise õigust piiramata või takistamata. EL jääb ootama, et Montenegro tagaks, et nimetatud asutusel on asjakohased pädevused kooskõlas direktiiviga 2014/54/EL ja piisav suutlikkus oma ülesannete täitmiseks.

EL märgib, et ametnike ja riigiteenistujate seadusega tagatakse ELi kodanikele õigus töötada avalikus teenistuses Montenegro kodanikega samadel tingimustel kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 45 lõikega 4 ja kohaldatava Euroopa Liidu Kohtu praktikaga.

EL võtab teadmiseks, et vastu on võetud vabatahtlike pensionifondide seadus, mis on vastavuses täiendavaid pensioniõigusi käsitleva ELi *acquis*'ga.

EL leiab, et Montenegro suhtes on vaja kohaldada üleminekumeetmeid seoses määruse (EL) nr 492/2011 artiklitega 1–6, sarnaselt Bulgaaria, Eesti, Horvaatia, Leedu, Läti, Poola, Rumeenia, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhi Vabariigi ja Ungari suhtes kohaldatavate üleminekumeetmetega. Kõnealused üleminekumeetmed käsitlevad töötajate vaba liikumist, mis on sätestatud ELi toimimise lepingu artiklis 45 ning määruse (EL) nr 492/2011 artiklites 1–6, ning teenuste osutamise vabadust, mis hõlmab töötajate ajutist liikumist, nagu on sätestatud ELi toimimise lepingu artikli 56 esimeses lõigus ja direktiivi 96/71/EÜ artiklis 1. See sisaldab *mutatis mutandis* sarnaseid tähtaegu, menetlusi, mehhanisme ja tingimusi, mis on sätestatud töötajate liikumisvabadust käsitlevas üleminekukorras, mis sisaldub ühinemislepingutes seoses uute liikmesriikide ühinemisega Euroopa Liiduga aastatel 2004, 2007 ja 2013.

EL rõhutab siiski, et Montenegro kodanikke ja nende pereliikmeid ei tohi kohelda ebasoodsamalt võrreldes *acquis*' alusel oma õigusi kasutatavate kolmanda riigi kodanikega.

Euroopa tööturuasutuste võrgustik (EURES)

EL märgib, et Montenegro võttis seoses Euroopa tööturuasutuste võrgustikuga (EURES) vastu spetsiaalse tegevuskava (2025–2028) ning alustas peamiste tegevuste rakendamist, nimelt tööühenduste loomine, oskuste, kompetentside, kvalifikatsioonide ja ametite Euroopa klassifikaatori (ESCO) protsessi käivitamine, inimressurssidega seotud suutlikkuse tugevdamine ja esialgsed IT-alased ettevalmistused.

EL ootab, et Montenegro tagaks, et ükski uus ega kehtiv riigisisene õigusakt ei ole vastuolus määrusega 2016/589 (EURES) ning komisjoni rakendusotsustega 2017/1255, 2018/170, 2017/1257, 2017/1256, 2018/1020 ja 2018/2021, võimaldades seeläbi EURESe täielikku toimimist alates ühinemiskuupäevast.

EL väljendab heameelt edusammude üle, mis on tehtud seoses riikliku tööhõiveameti kui EURESe haldamiseks võtmetähtsusega institutsiooni korralduse ja toimimisega. EL jääb ootama, et Montenegro viiks ühinemiskuupäevaks lõpule kõik vajalikud tehnilised, organisatsioonilised ja administratiivsed muudatused, sealhulgas EURESe nõustajate ning riikliku tööhõiveameti riikliku koordinaatsiooniasutuse töötajate ametisse nimetamine ja koolitamine. Lisaks tuleb teha IT-uuendusi, et Montenegro saaks alates ühinemiskuupäevast EURESES täiel määral osaleda.

Sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimine

EL võtab teadmiseks, et vastu on võetud Montenegro sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise tegevuskava (2026–2028), mille eesmärk on luua selge institutsiooniline struktuur ning tugevdada haldus- ja finantssuutlikkust *acquis* rakendamiseks, eelkõige seoses Montenegro osalemisega sotsiaalkindlustusteabe elektroonilises vahetamises (EESSI).

EL jääb ootama, et Montenegro tagaks, et ükski uus ega kehtiv riigisisene õigusakt ei ole vastuolus määrustega 883/2004, 987/2009 ja 1231/2010, võimaldades seeläbi sotsiaalkindlustussüsteemide toimivat koostööd alates ühinemiskuupäevast.

EL võtab teadmiseks Montenegro toimiva institutsioonilise raamistiku sotsiaalkindlustuse rahvusvaheliseks koordineerimiseks, mis põhineb 26 kahepoolisel lepingul, sealhulgas 16 lepingul ELi liikmesriikidega. Nende lepingutega nähakse ette halduskord, spetsialiseerunud organisatsioonilised üksused ning operatiivsed eksperditeadmised piiriüleseks andmevahetuseks ja õiguste kindlaksmääramiseks erinevates sotsiaalkindlustusvaldkondades.

EL jääb ootama, et Montenegro jätkaks elektrooniliseks teabevahetuseks vajalike IT-lahenduste kasutuselevõtmist, ametnike koolitamist EESSI keskkonnas töötamiseks ning osalevate asutuste rollide ja kohustuste kindlaksmääramist ühinemiskuupäevaks.

EL rõhutab, kui oluline on, et Montenegro tugevdaks veelgi pädevate asutuste vajalikku haldus-, tehnilist ja finantssuutlikkust ning ressursse, pidades silmas sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimist käsitleva *acquis*' täielikku ja nõuetekohast kohaldamist alates Euroopa Liiduga ühinemise kuupäevast, pöörates erilist tähelepanu tehnilisele ja organisatsioonilisele suutlikkusele, mis on vajalik sotsiaalkindlustusteabe elektroonilisele vahetamise süsteemile (EESSI) juurdepääsuks ja selle käitamiseks.

Euroopa ravikindlustuskaart

EL märgib, et seoses ettevalmistustega Euroopa ravikindlustuskaardi kasutuselevõtmiseks on Montenegro viinud läbi mõjuhindangu, lisanud Euroopa ravikindlustuskaardi Montenegro sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise tegevuskavasse (2026–2028) ja loonud õigusraamistiku ning institutsioonilise ja haldussuutlikkuse, sealhulgas rahvusvahelise tervisekindlustuse organisatsioonilised struktuurid, mis hõlmavad süstematiseeritud ja täidetud ametikohti Montenegro haigekassas. Praegu võetakse meetmeid haldus-, organisatsioonilise ja IT-suutlikkuse tugevdamiseks, et tagada tõhus rakendamine ja tegevusvalmidus.

EL jääb ootama, et Montenegro parandaks veelgi olemasolevat integreeritud tervise teabesüsteemi ning kohandaks seda Euroopa ravikindlustuskaardi väljastamiseks ja kohaldamiseks.

EL rõhutab, et Montenegro peab tagama, et tema haigekassal on piisav tehniline suutlikkus vajaliku taristu, tõhusa andmehalduse ja infosüsteemi digitaliseerimise osas ning haldusressursid organisatsioonilise struktuuri, asutusesiseste tööprotsesside, koolituse ja arengu ning töötajate arvu osas.

EL jääb ootama, et Montenegro tagaks ühinemiskuupäevaks asjakohaste eelarvevahendite eraldamise ja viiks läbi põhjalikud kuluhinnangud tulevasteks hüvitamisteks.

EL jääb ootama, et Montenegro tagaks ühinemiskuupäevaks, et Euroopa ravikindlustuskaarti käsitlevate asjakohaste õigusnormidega ei ole vastuolus ükski uus ega kehtiv riigisisene õigusakt, eelkõige 12. juuni 2009. aasta otsus nr S1 Euroopa ravikindlustuskaardi kohta ja 12. juuni 2009. aasta otsuse nr S2 Euroopa ravikindlustuskaardi tehnilise kirjelduse kohta.

Tööinspeksioon

EL võtab teadmiseks Montenegro jõupingutused oma tööinspeksiooni institutsioonilise, inimressursside ja tehnilise suutlikkuse tugevdamiseks, sealhulgas tööinspeksiooni suutlikkuse tugevdamise tegevuskava (2025–2027) vastuvõtmine. EL jääb ootama, et Montenegro võtaks kooskõlas tegevuskavaga tööle täiendavaid tööinspektoreid.

EL jääb ootama, et Montenegro tagaks, et ükski uus ega kehtiv riigisisene õigusakt ei ole vastuolus määrusega 2019/1149, millega asutatakse Euroopa Tööjõuamet (ELA), võimaldades seeläbi määruse rakendamist alates ühinemiskuupäevast.

EL ootab, et Montenegro tagaks ühinemiskuupäevaks, et üksustel, mis on kavandatud koostöö tegemiseks ja Euroopa Tööjõuameti toetamiseks, on piisav tehniline suutlikkus, väljaõpe ja personal, et täita Euroopa Tööjõuameti määruse artiklis 4 sätestatud konkreetseid ülesandeid ja tagada ametissenimetamised (artiklis 17 sätestatud haldusnõukogu liige ja asendusliige ning artikli 32 kohaselt määratud riiklik kontaktametnik). EL kutsub Montenegrot üles edendama tööjõu, sealhulgas lähetatud kolmandate riikide kodanike õiglast liikuvust. EL jääb ootama, et Montenegro teeks tihedat koostööd Euroopa Tööjõuametiga.

Eespool toodut silmas pidades järeldeb EL, et ELi ühises seisukohas (AD 25/17 CONF-ME 10) sätestatud sulgemiskriteeriumi nõuded seoses juurdepääsuga tööturule, EURESega, sotsiaalkindlustuse koordineerimisega ja Euroopa ravikindlustuskaardiga on täidetud.

Eeltoodud kaalutlusi silmas pidades märgib EL, et praeguses etapis ei ole käesolevat peatükki käsitlevad täiendavad läbirääkimised vajalikud.

Läbirääkimiste käigus jätkatakse õigusaktide *acquis*'ga vastavusse viimisel ja viimase rakendamisel tehtud edusammude jälgimist. EL rõhutab, et ta pöörab erilist tähelepanu kõikide eespool nimetatud konkreetsete küsimuste seirele, et tagada Montenegro haldussuutlikkus ning võime jõustada ja rakendada käesoleva peatüki *acquis*'d ning tagada õigusaktide täielik *acquis*'ga vastavusse viimine. Erilist tähelepanu tuleb pöörata käesoleva peatüki ja läbirääkimiste teiste peatükkide vahelistele seostele. Montenegro õigusaktide vastavust *acquis*'le ja selle rakendamise suutlikkust saab lõplikult hinnata alles läbirääkimiste hilisemas etapis. Lisaks kogu teabele, mida EL võib nõuda läbirääkimiste pidamiseks ja mis tuleb esitada konverentsile, kutsub EL Montenegrot üles esitama stabiliseerimis- ja assotsieerimise nõukogule korrapäraselt kirjalikku üksikasjalikku teavet *acquis*' rakendamisel saavutatud edu ja riigi haldussuutlikkuse tugevdamise kohta.

Kõiki eeltoodud kaalutlusi silmas pidades pöördub EL vajaduse korral sobival ajal käesoleva peatüki juurde tagasi.

EL võtab teadmiseks, et Montenegro kiidab oma läbirääkimisseisukohtades AD 22/14 ADD 1 CONF-ME 17 ja AD 9/26 CONF-ME 8 heaks 2. peatüki alla kuuluva *acquis*' 30. märtsi 2026. aasta seisuga. Samuti võtab EL teadmiseks Montenegro teate, et ta jätkab oma õigusaktide *acquis*'ga vastavusse viimise protsessi ning on Euroopa Liiduga ühinemise ajaks valmis *acquis*'d rakendama.

EL tuletab ühtlasi meelde, et ajavahemikul 30. märtsist 2026 kuni läbirääkimiste lõpetamiseni võidakse vastu võtta uusi liidu õigusakte.

Ühinemisakti artiklis XX osutatud loetelu: üleminekumeetmed

X. ISIKUTE VABA LIIKUMINE

Euroopa Liidu toimimise leping

31996 L 0071: Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1996. aasta direktiiv 96/71/EÜ töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega (EÜT L 18, 21.1.1997, lk 1).

32004 L 0038: Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ ([ELT L 158, 30.4.2004, lk 77](#)).

32011 R 0492: Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta määrus (EL) nr 492/2011 töötajate liikumisvabaduse kohta liidu piires ([ELT L 141, 27.5.2011, lk 1](#)).

1. ELi toimimise lepingu artiklit 45 ja artikli 56 esimest lõiku kohaldatakse täielikult töötajate liikumisvabaduse ja teenuste osutamise vabaduse suhtes, mis hõlmab direktiivi 96/71/EÜ artiklis 1 määratletud ajutist töötajate liikumist ühelt poolt Montenegro ning teiselt poolt iga praeguse liikmesriigi vahel, ainult juhul, kui punktides 2–13 esitatud üleminekusätetest ei tulene teisiti.

2. Erandina määruse (EL) nr 492/2011 artiklitest 1–6 ja kuni ühinemiskuupäevale järgneva nelja-aastase ajavahemiku lõpuni võivad praegused liikmesriigid kohaldada riiklikke või kahepoolsetest kokkulepetest tulenevaid meetmeid, mis reguleerivad Montenegro kodanike juurdepääsu nende tööturule. Enne ühinemiskuupäeva teatavad liikmesriigid komisjonile, kas nad kohaldavad selliseid meetmeid Montenegro kodanike suhtes. Praegused liikmesriigid võivad jätkata selliste meetmete kohaldamist kuni ühinemiskuupäevale järgneva seitsmeaastase ajavahemiku lõpuni lõikes 3 sätestatud korras. Kui eespool nimetatud teadet ei esitata, kohaldatakse asjaomastes praegustes liikmesriikides Montenegro kodanike suhtes määruse (EL) nr 492/2011 artikleid 1–6.

Montenegro kodanikel, kes ühinemiskuupäeval töötavad seaduslikult mõnes praeguses liikmesriigis ja kellele on antud luba töötada nimetatud liikmesriigi tööturul katkestamatult 12 kuud või kauem, on juurdepääs nimetatud liikmesriigi tööturule, kuid mitte teiste riiklikke meetmeid kohaldavate liikmesriikide tööturule.

Montenegro kodanikel, kellele on pärast ühinemist antud luba töötada praeguse liikmesriigi tööturul katkestamatult 12 kuud või kauem, on juurdepääs nimetatud liikmesriigi tööturule, kuid mitte teiste riiklikke meetmeid kohaldavate liikmesriikide tööturule.

Teises ja kolmandas lõigus osutatud Montenegro kodanikud jäävad neis lõikudes osutatud õigustest ilma, kui nad nimetatud praeguse liikmesriigi tööturult vabatahtlikult lahkuvad, tingimusel et see liikmesriik kohaldab riiklikke meetmeid.

Montenegro kodanikel, kes töötavad seaduslikult praeguses riiklikke meetmeid kohaldavas liikmesriigis ja kellele on antud luba töötada kõnealuse liikmesriigi tööturul vähem kui 12 kuud, ei ole teises ja kolmandas lõigus osutatud õigusi seni, kuni kohaldatakse riiklikke meetmeid.

3. Nõukogu kontrollib punktis 2 ettenähtud üleminekusätete toimimist komisjoni aruande alusel enne ühinemiskuupäevale järgneva nelja-aastase ajavahemiku lõppu.

Pärast kontrollimise lõpetamist ja hiljemalt ühinemiskuupäevale järgneva nelja-aastase ajavahemiku lõpuks teatavad praegused liikmesriigid, kes on lõike 2 alusel otsustanud kohaldada riiklikke meetmeid või kahepoolsetest kokkulepetest tulenevaid meetmeid, komisjonile, kas nad jätkavad selliste meetmete kohaldamist kuni ühinemiskuupäevale järgneva seitsmeaastase ajavahemiku lõpuni. Kui sellist teadet ei esitata, kohaldatakse asjaomastes praegustes liikmesriikides Montenegro kodanike suhtes määruse (EL) nr 492/2011 artikleid 1–6.

4. Montenegro taotlusel võib üheksa-aastase ajavahemiku jooksul alates ühinemiskuupäevast igal ajal korraldada veel ühe kontrollimise. Kohaldatakse punktis 3 osutatud menetlust, mis tuleb lõpetada kuue kuu jooksul pärast Montenegro taotluse saamist.
5. Liikmesriik, kes punktis 2 osutatud seitsmeaastase ajavahemiku lõppedes jätab kehtima riiklikud või kahepoolsetest kokkulepetest tulenevad meetmed, võib tõsiste tööturuhäirete või nende ohu korral ja pärast komisjonile teatamist jätkata nende meetmete kohaldamist kuni ühinemiskuupäevale järgneva üheksa-aastase ajavahemiku lõpuni. Kui sellist teadet ei esitata, kohaldatakse asjaomases praeguses liikmesriigis Montenegro kodanike suhtes määruse (EL) nr 492/2011 artikleid 1–6.

6. Need liikmesriigid, kus punkti 2, 3, 4, 5 või 11 alusel kohaldatakse Montenegro kodanike suhtes määruse (EL) nr 492/2011 artikleid 1–6 ja kes annavad järelevalve eesmärgil Montenegro kodanikele sel ajal välja töölubasid, teevad seda automaatselt üheksa-aastase ajavahemiku jooksul pärast ühinemiskuupäeva.
7. Kui liikmesriigi, kus punkti 2, 3, 4, 5 või 11 alusel kohaldatakse Montenegro kodanike suhtes määruse (EL) nr 492/2011 artikleid 1–6, tööturul esineb või on ette näha häireid, mis võivad tõsiselt ohustada mõne piirkonna või kutseala elatustaset, avalikke teenuseid (näiteks eluase, tervishoid ja sotsiaalkindlustus) või tööhõivetaset, võib see liikmesriik kasutada käesoleva lõike teises ja kolmandas lõigus kirjeldatud menetlust kuni ühinemiskuupäevale järgneva üheksa-aastase ajavahemiku lõpuni.

Esimeses lõigus osutatud liikmesriik teavitab sellest komisjoni ja teisi liikmesriike ning esitab neile kogu asjakohase teabe, mis õigustab kõnealuse menetluse kasutamist. Selle teabe põhjal võib liikmesriik paluda komisjonil määruse (EL) nr 492/2011 artiklite 1–6 kohaldamise osaliselt või täielikult peatada, et taastada normaalne olukord selles piirkonnas või kutsealal. Komisjon otsustab peatamise ning selle kestuse ja ulatuse üle hiljemalt kaks nädalat pärast sellise taotluse saamist ning teatab otsusest nõukogule. Kahe nädala jooksul komisjoni otsuse tegemisest võib iga liikmesriik taotleda, et nõukogu niisuguse otsuse tühistaks või seda muudaks. Sellise taotluse kohta teeb nõukogu otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega kahe nädala jooksul.

Esimeses lõigus osutatud liikmesriik võib edasilükkamatutel ja erakorralistel asjaoludel peatada määruse (EL) nr 492/2011 artiklite 1–6 kohaldamise, teatades sellest tagantjärele komisjonile ning esitades põhjendused.

8. Kuni määruse (EL) nr 492/2011 artiklite 1–6 kohaldamine on eespool toodud punktide 2, 3, 4, 5 ja 7 alusel peatatud, kohaldatakse seoses töötajate pereliikmete¹ õigusega töötamist alustada Montenegros praeguste liikmesriikide kodanike suhtes ja praegustes liikmesriikides Montenegro kodanike suhtes direktiivi 2004/38/EÜ artiklit 23 järgmistel tingimustel:
- töötaja abikaasal ja nende järglastel, kes on alla 21-aastased või ülalpeetavad ja kes ühinemiskuupäeval elavad koos töötajaga seaduslikult liikmesriigi territooriumil, on ühinemisel kohe juurdepääs nimetatud liikmesriigi tööturule. See ei kehti sellise töötaja pereliikmete suhtes, kellele on antud luba töötada selle liikmesriigi tööturul vähem kui 12 kuud;
 - töötaja abikaasal ja nende järglastel, kes on alla 21-aastased või ülalpeetavad ja kes koos töötajaga elavad seaduslikult liikmesriigi territooriumil alates ühinemiskuupäevale järgnevast kuupäevast, kuid ajavahemikul, mille jooksul kohaldatakse riiklikke meetmeid, on juurdepääs asjaomase liikmesriigi tööturule pärast seda, kui nad on elanud selles liikmesriigis vähemalt 18 kuud või alates kolmandast aastast pärast ühinemist, olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem.

Need sätted ei piira soodsamate riiklike või kahepoolsetest kokkulepetest tulenevate meetmete kohaldamist.

¹ Nagu on määratletud direktiivi 2004/38/EÜ artikli 2 lõikes 2 ja artikli 3 lõikes 2.

9. Niivõrd kui direktiivi 2004/38/EÜ sätted võtavad üle nõukogu 15. oktoobri 1968. aasta direktiivi 68/360/EMÜ² (liikmesriikide töötajate ja nende perekondade liikumis- ja elamispiirangute kaotamise kohta ühenduse piires) sätted ja neid ei või lahutada määruse (EL) nr 492/2011 sätetest, mille kohaldamine on punktide 2, 3, 4, 5 ning 7 ja 8 alusel edasi lükatud, võivad Montenegro ja praegused liikmesriigid neist sätetest erandeid teha ulatuses, mis on vajalik punktide 2, 3, 4, 5 ning 7 ja 8 kohaldamiseks.
10. Kui praegused liikmesriigid kohaldavad vastavalt eespool esitatud üleminekusätetele riiklikke või kahepoolsetest kokkulepetest tulenevaid meetmeid, võib Montenegro jätta sellise liikmesriigi või selliste liikmesriikide kodanike suhtes kehtima samaväärsed meetmed.
11. Punktide 2, 3, 4, 5 ja 7, 8, 9 kohaselt riiklikke meetmeid kohaldav praegune liikmesriik võib riigisisese õiguse alusel lubada ühinemiskuupäeval kehtinust suuremat liikumisvabadust, kaasa arvatud täielikku juurdepääsu tööturule. Riiklikke meetmeid kohaldav praegune liikmesriik võib millal tahes otsustada kohaldada nende asemel määruse (EL) nr 492/2011 artikleid 1–6. Sellisest otsusest tuleb komisjoni teavitada.
12. Selleks et tulla Saksamaa, Madalmaade ja Austria tööturu teatud tundlikes teenindusvaldkondades toime tõsiste häirete või nende ohuga, mida teatud piirkondades võib põhjustada direktiivi 96/71/EÜ artiklis 1 määratletud piiriülene teenuste osutamine, võivad Saksamaa, Madalmaad ja Austria, kohaldades eespool esitatud üleminekusätete alusel Montenegro töötajate vaba liikumise suhtes riiklikke või kahepoolsetest kokkulepetest tulenevaid meetmeid niikaua, kui nimetatud meetmed kehtivad, teha pärast komisjonile teatamist erandi ELi toimimise lepingu artikli 56 esimesest lõigust, et piirata töötajate ajutist liikumist seoses teenuste osutamisega Montenegros asutatud äriühingute poolt, kui nimetatud töötajate õigust teha tööd Saksamaal, Madalmaades ja Austrias reguleerivad riiklikud meetmed.

² [EÜT L 257, 19.10.1968, lk 13](#). Direktiivi on viimati muudetud 2003. aasta ühinemisaktiga ([ELT L 236, 23.9.2003, lk 33](#)) ning see on tunnustatud kehtetuks alates 30. aprillist 2006 Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2004/38/EÜ ([ELT L 158, 30.4.2004, lk 77](#)).

Teenindusvaldkondade loetelu, mille suhtes võib seda erandit kohaldada, on järgmine:

– Saksamaal:

Sektor	NACE(*) kood, kui ei ole määratud teisiti
Ehitamine ja sellega seotud tööd	45.1–4; direktiivi 96/71/EÜ lisas loetletud tegevusalad
Puhastusteenused	74.70 Puhastusteenused
Muud teenused	74.87 Ainult sisekujundustööd

(*) NACE: vt 31990R3037: nõukogu 9. oktoobri 1990. aasta määrus (EMÜ) nr 3037/90 Euroopa Ühenduse majandustegevuse statistilise liigituse kohta (EÜT L 293, 24.10.1990, lk 1).

– Madalmaades:

Sektor	NACE(*) kood, kui ei ole määratud teisiti
Taime- ja loomakasvatus, jahindus ja neid teenindavad tegevusalad	Osa 01
Toidusektor	Osa 10
Ehitus	F jagu
Logistika	Osa 49 Osa 53
Jaotus	Osa 52
Tööhõive	Osa 78

(*) NACE: vt 32006R1893: Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1893/2006, millega kehtestatakse majanduse tegevusalade statistiline klassifikaator NACE Revision 2 ning muudetakse nõukogu määrust (EMÜ) nr 3037/90 ja teatavaid EÜ määrusi, mis käsitlevad konkreetseid statistikavaldkondi (ELT L 393, 30.12.2006, lk 1).

– Austrias

Sektor	NACE(*) kood, kui ei ole määratud teisiti
Taimekasvatust teenindavad tegevusalad	01.41
Kivi lõikamine, vormimine ja viimistlus	26.7
Metallkonstruktsioonide ja nende osade tootmine	28.11
Ehitamine ja sellega seotud tööd	45.1–4; direktiivi 96/71/EÜ lisas loetletud tegevusalad
Turvateenused	74.60
Puhastusteenused	74.70
Koduõendus	85.14
Sotsiaalhooldus ilma majutuseta	85.32

(*) NACE: vt 31990R3037: nõukogu 9. oktoobri 1990. aasta määrus (EMÜ) nr 3037/90 Euroopa Ühenduse majandustegevuse statistilise liigituse kohta (EÜT L 293, 24.10.1990, lk 1).

Tõsiste ja püsivate häirete korral teatud tundlikes teenindusvaldkondades, mida teatud piirkondades võib põhjustada direktiivi 96/71/EÜ artiklis 1 määratletud piiriülene teenuste osutamine, võib iga praegune liikmesriik, kohaldades eespool esitatud üleminekusätete alusel Montenegro töötajate vaba liikumise suhtes riiklikke või kahepoolsetest kokkulepetest tulenevaid meetmeid, taotleda, et komisjon võtaks vastu otsuse, mis käsitleb ELi toimimise lepingu artikli 56 esimesest lõigust tehtava erandi kohaldamisala laiendamist oma vastavas teenuste sektoris ning selle kestuse pikendamist, pärast seda, kui ta on komisjonile ja teistele liikmesriikidele esitanud kogu asjakohase teabe, mis õigustab erandit. Komisjon võtab vastu otsuse, mis käsitleb erandi kohaldamisala laiendamist ja selle kestuse pikendamist, hiljemalt neli nädalat pärast sellise taotluse saamist ning teatab otsusest nõukogule. Kahe nädala jooksul komisjoni otsuse tegemisest võib iga liikmesriik taotleda, et nõukogu niisuguse otsuse tühistaks või seda muudaks. Sellise taotluse kohta teeb nõukogu otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega nelja nädala jooksul.

Kui liikmesriik teeb vastavalt käesoleva lõike esimesele, teisele ja kolmandale lõigule erandi ELi toimimise lepingu artikli 56 esimesest lõigust, võib Montenegro võtta pärast komisjonile teatamist samaväärseid meetmeid.

Käesoleva punkti kohaldamise mõjul ei või töötajate ajutise liikumise tingimused asjaomase liikmesriigi ja Montenegro vahelise teenuste piiriülese osutamise raames olla piiravamad kui ühinemislepingu allakirjutamise kuupäeval kehtinud tingimused.

13. Punktide 2, 3, 4, 5 ja 7–11 kohaldamise mõjul ei või Montenegro kodanike praeguste liikmesriikide tööturgudele juurdepääsu tingimused olla piiravamad kui ühinemislepingu allakirjutamise kuupäeval kohaldatavad tingimused.

Riiklike või kahepoolsetest kokkulepetest tulenevate meetmete kohaldamise ajal eelistavad praegused liikmesriigid oma tööturule juurdepääsu võimaldamisel kolmandate riikide kodanikest töötajatele liikmesriikide kodanikest töötajaid, olenemata punktide 1–12 kohaldamisest.

Teises liikmesriigis seaduslikult elavaid ja töötavaid Montenegro liikuvaid töötajaid ja nende perekondi või Montenegros seaduslikult elavaid ja töötavaid teise liikmesriigi liikuvaid töötajaid ja nende perekondi ei kohelda piiravamalt kui vastavalt selles liikmesriigis või Montenegros seaduslikult elavaid ja töötavaid kolmandate riikide kodanikke. Liidu eelistamise põhimõtte kohaldamisel ei kohelda Montenegros elavaid ja töötavaid kolmandate riikide võõrtöötajaid soodsamalt kui Montenegro kodanikke.